

Verksamhetsberättelse 2023

Innehåll

Innehåll	2
1. ÅSUBs uppdrag och styrning	3
2. Översikt	4
3. Resurser och verksamhetsförutsättningar 2023	5
4. Verksamhetsmål och delmål	8
4.2 Ändamålsenlig och säker uppgiftsinsamling	11
4.3 Effektiv och säker produktion	12
4.4 Organisation och samverkan med partners stöder ÅSUBs utveckling	13
4.5 Medarbetarnas kompetens utvecklar verksamheten för framtiden	16
5. Horisontella fokusområden	17
5.1 Genusperspektivet	17
5.2 Hållbar utveckling	17
5.3 Självstyrelsen	18
6. Strategiska fokusområden för verksamhetsåret	19
6.1 Bärkraftiga välfärdssystem	19
6.2 Offentliga sektorns utveckling	20
6.3 Bärkraftig ekonomi och näringslivsutveckling efter coronapandemin	21
6.4 Miljö och hållbar utveckling	23
6.5 Övriga utvecklingsområden och -projekt	23
6.6 Sammanfattning av förverkligandet av verksamheten 2023	24
Bilaga I: Direktion och personal under 2023	25
Direktionen	25
Personalen 2023 (under året)	25
Bilaga II:	26
Övergripande mål och prioriteringar	26
Målsättningar för statistikproduktionen	26
Målsättningar för analys- och forskningsverksamheten	27
Bilaga III: Publicerat enligt plan och förverkligande 2023	28
Bilaga IV: Förvaltningsberättelse 2023	30

1. ÅSUBs uppdrag och styrning

I lagen om Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅFS 116/93) stadgas att statistik- och utredningsbyrån (ÅSUB) har till uppgift att verka som Ålands officiella statistikmyndighet samt att bedriva utrednings- och forskningsverksamhet. ÅSUB har under år 2023 letts av en direktion bestående av sammantaget sju sakkunniga och representanter för de som efterfrågar byråns tjänster och uppgiftslämnarna (Bilaga I).

Direktionen antog en ny vision för ÅSUB under 2020:

ÅSUBs producerar statistik och samhällsanalys av hög kvalitet för förståelsen och utvecklingen av det åländska samhället.

ÅSUBs övergripande mål har FN:s grundläggande principer för officiell statistikproduktion som bas och följer Riktlinjer för europeisk statistik (European Statistics Code of Praxis). Syftet med de övergripande målen är att säkra att de resurser som huvudmannen tillför ÅSUB används på bästa möjliga sätt. På förslag från direktionen fastställde landskapsregeringen 2020 uppdaterade övergripande mål för ÅSUB. Målen framgår av bilaga II.

Därtill har direktionen antagit ett fyraårigt verksamhetsprogram som omfattar direktionens hela mandatperiod 2020–2023.

Verksamhetsplanen för 2023 specificerade de fem verksamhetsmål som verksamhetsprogrammet omfattar och som stöder de övergripande kvalitetsmålen. Verksamhetsmålen bidrar till ett kontinuerligt fokus på kvaliteten i ÅSUBs produktion. De fem verksamhetsmålen är

- Målgrupperna är aktiva användare av ÅSUBs fakta
- Ändamålsenlig och säker uppgiftsinsamling
- Effektiv och säker produktion
- Organisationen och samverkan med partners stöder ÅSUBs utveckling
- Medarbetarnas kompetens utvecklar verksamheten för framtiden.

Vidare lyfter planen fram fyra tematiska fokusområden med målet att stöda åländska beslutsfattare inom offentlig och privat sektor med kunskapsunderlag inom aktuella områden. Dessa tematiska fokusområden är

- Bärkraftiga välfärdssystem,
- Offentliga sektorn i utveckling,
- Bärkraftig ekonomi och näringslivsutveckling efter coronapandemin samt
- Miljö och hållbar utveckling.

Tre horisontella fokusområden ska enligt planen genomsyra produktionen och verksamheten, nämligen genusperspektivet, hållbar utveckling samt självstyrelsen.

Arbetsordningen som direktionen fastställt anger ansvarsfördelningen och beslutsnivåerna mellan befattningarna inom myndigheten och uppdragspolicyn ger vid sidan om verksamhetsplanen stöd för prioriteringarna mellan uppdrag.

Strukturen i berättelsen över verksamheten 2023 följer verksamhetsplanen för 2023.

2. Översikt

ÅSUB är en oberoende myndighet som leds av en direktion (bilaga I). Under verksamhetsåret har direktionen hållit tre möten. Statistikproduktionen regleras i statistiklag för Åland (ÅFS 42/94). ÅSUB utvecklar, framställer och sprider statistik samt samordnar statistikproduktionen och lämnar statistik till internationella organisationer såsom det nordiska samarbetet och FN. Statistiken som underlag för beslut, stärker tilliten till beslutsprocesserna och bidrar därmed till utvecklingsmål 2 i Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland. Utrednings- och forskningsverksamhetens övergripande målsättning är att utveckla en kunskapsbas och att bidra med analyskompetens som underlag för samhällets beslutsfattare.

Verksamhetsåret har präglats av fortsatt hög aktivitet och efterfrågan. De ekonomiska effekterna av Rysslands anfall mot Ukraina, stigande räntor, höga energipriser, hög inflation och flaskhalsar i leverantörskedjor har medfört behov av extra beslutsunderlag och analyser. Efterfrågan på ÅSUB:s tjänster har generellt varit hög under de senaste åren och behovet av kvalificerade utredare och analytiker är därmed stigande.

EU:s dataskyddsförordning har medfört att ÅSUB fortlöpande sett över tekniska lösningar och processer. ÅSUB har fortsatt att uppgradera dataskyddet och informationen om dataskyddet har utvecklats. Myndighetens digitaliseringsresa har fortsatt. Under året användes Inkomstregistret som en av källorna vid produktionen av den privata sektorns lönestatistik. Det nya kommuninformationsprogrammet tillämpades för andra gången vid framställningen av kommunernas ekonomistatistik. Den nya rapporteringsmodellen är ett led i att öka automatiseringen i produktionen av och jämförbarheten i statistiken på sikt. Automatiseringen har även i övrigt fortgått genom bland annat ökad tillämpning av R, genom ökad användning av registeruppgifter samt ökad andel digitala svar från uppgiftslämnarna.

Verksamheten inom ÅSUB kräver gedigen metod- och databearbetningskunskap, varför kompetensinsatserna har fortsatt i enlighet med myndighetens kompetensutvecklingsprogram. ÅSUB erbjuder personalen friskvård i form av motions- och kulturaktiviteter samt förebyggande massage.

En ny sida på webbplatsen med material av mer allmän och folkbildande karaktär lanserades. På sidan finns information om vilka källor ÅSUB använder, hur vi arbetar samt en lista med ord och begrepp som kan vara bra att känna till i syfte att öka förståelsen för statistiken och utredningsverksamheten.

3. Resurser och verksamhetsförutsättningar 2023

ÅSUBs viktigaste resurs är den kvalificerade personalen. Personalresurserna har på årsbas bestått av tio fasta heltidstjänster samt 1,5 tillfälliga tjänster på deltid som använts inom utrednings- respektive statistikverksamheten för att täcka upp för myndighetens deltidstjänstledigheter och uppdragsverksamhet. Därtill har ÅSUB kunnat erbjuda plats för tre högskolepraktikanter under sommaren. Av de anställda i slutet av året var sex kvinnor och fem män. Två anställda innehar forskarexamen och en utredare är deltidstjänstledig för forskarstudier (Bilaga I).

Uppgiften som officiell statistikmyndighet inklusive de administrativa grundfunktionerna, IT-infrastrukturen och den kompetensutveckling som krävs för att upprätthålla rollen, har finansierats av det fast budgetanslaget. Statistikuppdrag, omfattande utredningsprojekt samt forskning finansieras av uppdragsgivarna och av forskningsprogram.

Arbetstidsresursernas fördelning på olika slag av arbetsuppgifter och respektive enhet inom myndigheten under 2023 (samt jämförelse med 2022) redovisas i tabell 1 nedan.

Tabell 1. Den arbetade tidens fördelning 2022 och 2023, antal arbetade timmar

	Övergripande		Statistik		Utredningar		Totalt	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Kärnverksamhet, statistik- och utredningsproduktion			6 157	6 106	4 513	4 246	10 670	10 352
Anbud, kontrakt			27	10	113	83	140	93
IT, programvaror webbplats, förmedling	486	658					486	658
Utbildning, metodutveckling			352	78	389	286	741	364
Planering, uppföljning, utveckling, personal, ekonomi, administration, externa aktiviteter	2 704	2 948	212	167	269	177	3 185	3 292
Totalt	3 190	3 606	6 748	6 361	5 284	4 792	15 222	14 759

Den totala arbetstiden under året (exklusive praktikanter) uppgick till 14 759 timmar, vilket är tre procent mindre än året innan. Bland annat obesatta befattningar under hösten påverkade personalresurserna. Däremot hade ÅSUB förmånen att ha tre högskolepraktikanter under året som alla bidrog till att den planerade verksamheten kunde genomföras. Av den totala timresursen ägnades cirka 70 procent av arbetstiden åt kärnverksamheten inom statistik och utredningar, en andel som legat på ungefär samma nivå de senaste åren. Sammantaget cirka 23 procent av tiden gick till planering, uppföljning, utveckling, kvalitetssäkring, anbud och extern kommunikation. Bland annat utvecklades webbplatsen och informationsmaterialet på webben.

Endast 2,5 procent av tiden avsattes för metodutveckling och utbildning, där insatserna inom kvalitet och dataskydd, statistiska metoder, undersökningsmetodik och kommunikation var dominerande under året. Året innan var tiden för kompetensinsatserna lite högre tack vare satsningen på medverkan vid Nordiska statistikermötet.

En sammanställning av arbetstiden för kärnverksamheten efter finansieringsform visar att den externa finansieringsgraden uppgick till drygt 43 procent, vilket innebär en fortsatt hög nivå (tabell 2). Det är således även framöver viktigt att vara uppmärksam

på att projekt- och uppdragsverksamheten inte sker på bekostnad av utvecklingen av den ordinarie statistikproduktionen.

Enligt direktionens beslut ger ÅSUB kostnadsfri service för sammanställningar, bearbetningar och rådgivningar på upp till en timme per förfrågan. Utvecklingen av den avgiftsfria servicen följs upp enligt uppdrag från direktionen. Servicen omfattade 314 timmar, vilket är en ökning med drygt 50 procent från året innan. Det bör även framhållas att det här slaget av aktiviteter tenderar att underskattas i tidsrapporteringen.

Som framgår av tabellen nedan gäller den höga debiteringsgraden särskilt arbetsinsatserna inom utrednings- och analysverksamheten. Utöver de egentliga statistikuppdragen debiterar ÅSUB Statistikcentralen för merarbete inom de statistikområden där ÅSUB samlar in uppgifter för rikets behov.

Tabell 2. Finansieringen av personalens arbetstid inom kärnverksamheten fördelad på statistikproduktion och analys/utredningar 2023, antal timmar.

	Statistik	Utredningar	Totalt
Finansierat av fasta budgeten	5 704	186	5 890
Projekt- / uppdragsfinansiering	402	4 060	4 462
Kärnverksamhet, totalt	6 106	4 246	10 352

ÅSUB tillämpar nettobudgetprincipen varför förverkligandet av budgeten är bindande på myndighetsnivån. Resultaträkningen för år 2023 visar att ÅSUBs samlade budgetomslutning uppgick till -967 188 euro (-957 658 euro 2022) och verksamhetsbidraget till -683 827 euro (-661 817 euro 2022), se tabell 3. De externa projekt- och försäljningsintäkterna uppgick sammantaget till 283 361 euro (295 841 euro 2022), vilket är nära budgeterat belopp. Verksamhetsbidraget blev 13 173 euro lägre än budgeterat.

Under året gjordes utöver plan en lite större satsning på förnyande av webbplatsen och ÅSUB arrangerade ett nordiskt statistiknätverksmöte. I övrigt har utfallet för verksamheten följt budgeten mycket nära.

Nettoresultatet för verksamhetsåret uppgick till 13 173 euro (13 183 euro 2022).

Tabell 3. Resultaträkning 2023 (preliminära uppgifter)

Kontostruktur	Utfall 2023	Budget 2023	Återstår helår 2023	% av budget 2023	Budget Jan - Dec 2023	Utfall 2022	Utfall 2021
314315 Försäljning av experttjänster	279 841,56	285 000,00	-5 158,44	98,2 %	285 000,00	291 869,05	280 067,99
314325 Prenumerationer o förs av publ	2 491,52		2 491,52			2 934,52	705,00
314345 Försäljning övriga köpta tjäns	1 027,93	1 000,00	27,93	102,8 %	1 000,00	1 037,74	832,50
Summa Verksamhetens intäkter	283 361,01	286 000,00	-2 638,99	99,1 %	286 000,00	295 841,31	281 605,49
Personalkostnader	-762 895,33	-778 875,84	15 980,51	97,9 %	-778 875,84	-720 568,26	-701 423,05
Köp av tjänster	-122 112,94	-117 000,00	-5 112,94	104,4 %	-117 000,00	-154 709,48	-123 476,18
Material förnödenh	-7 968,24	-14 674,16	6 705,92	54,3 %	-14 674,16	-12 073,62	-14 298,22
Övr verksamh kostn	-74 211,42	-72 450,00	-1 761,42	102,4 %	-72 450,00	-70 306,48	-69 323,69
Summa Verksamhetens kostnader	-967 187,93	-983 000,00	15 812,07	98,4 %	-983 000,00	-957 657,84	-908 521,14
Summa Verksamhetsbidrag	-683 826,92	-697 000,00	13 173,08	98,1 %	-697 000,00	-661 816,53	-626 915,65
Summa Årsbidrag	-683 826,92	-697 000,00	13 173,08	98,1 %	-697 000,00	-661 816,53	-626 915,65
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-683 826,92	-697 000,00	13 173,08	98,1 %	-697 000,00	-661 816,53	-626 915,65

En målsättning för ÅSUB har varit att öka långsiktigheten i produktionen genom att prioritera återkommande projekt samt projekt som faller inom ÅSUBs prioriterade områden. För att säkerställa beslutsfattarnas mera omedelbara behov av kunskapsunderlag tillämpas ramavtal samtidigt som ÅSUB även använder analysverktyg som kan möta mera kortsiktiga analysbehov inom till exempel lagberedningen och landskapsförvaltningens utvecklingsarbete. ÅSUB har ingått ett ramavtal med landskapsregeringen och ett långsiktigt forskningsavtal inom ett nordiskt forskningsprojekt.

Medverkande i det NordForsk finansierade forskningsprojektet SUNREM, uppstartsmöte på Nordregio i september 2023.

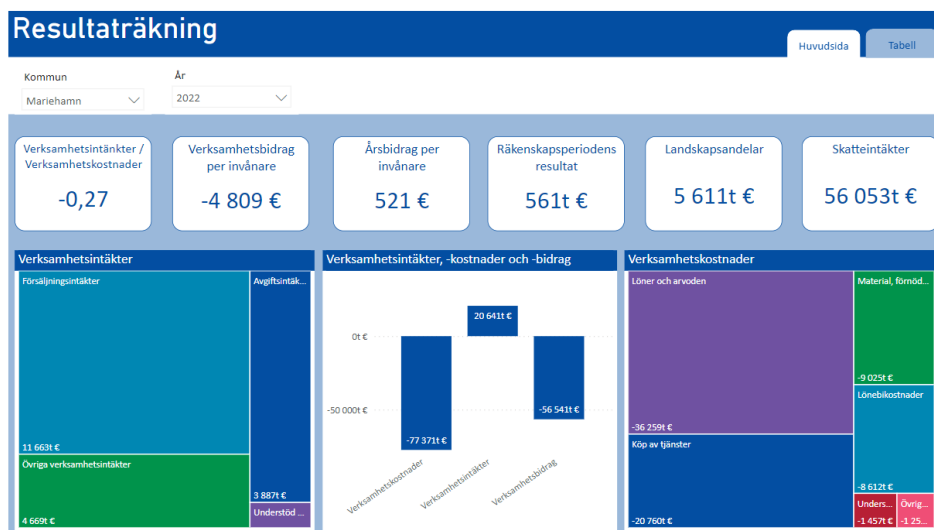
4. Verksamhetsmål och delmål

För att uppfylla de övergripande mål som landskapsregeringen har fastställt prioriterar ÅSUB fem verksamhetsmål i utvecklingsarbetet. I fyraårsprogrammet presenteras för varje verksamhetsmål konkreta mätbara delmål som ska uppfyllas inom år 2023. Samtliga prioriterade verksamhetsmål är centrala för att trygga det starka förtroendekapital samt det kvalitetsarbete som kännetecknar ÅSUBs verksamhet. Nedan presenteras aktiviteterna under varje verksamhetsmål och hur delmålen förverkligats under året.

4.1 Målgrupperna är aktiva användare av ÅSUBs fakta

Webbplatsen (www.asub.ax) är ÅSUBs främsta plattform för förmedling av den officiella statistiken, utrednings- och forskningsverksamhetens resultat samt indikatorer för samhällsutvecklingen. Ett mål är att webbplatsen ska vara ett aktivt arbetsverktyg med fakta som är lätta att förstå och använda för externa användare inom alla målgrupper. Webbplatsens funktionalitet utvecklades under året med ett nytt slag av informativa statistiksidor och antalet interaktiva grafer utökades för att förmedla den senaste statistiken på ett sätt som är lätt att följa och förstå. Ett nytt visuellt och användarvänligt presentationsverktyg introducerades inom den offentliga ekonomistatistiken. Webbplatsen utvecklas kontinuerligt med nya databaser och färdiga tabeller för de mest efterfrågade uppgifterna.

Figur 1. Exempel på ÅSUBs uppdaterade webbplats inom området offentlig ekonomi

Den övergripande målsättningen för såväl statistikproduktionen som analysverksamheten är i hög grad knuten till ett växande behov av kvalificerat beslutsunderlag inom självstyrelsens processer. Kommunikationen är ett verktyg för att nå ut med vår statistik, fakta och resultat med information om Åland och det åländska samhället samt underlag för beslutsfattande, debatt och forskning. På så sätt kan ÅSUB bidra till samhällsutvecklingen.

Bland målgrupperna för verksamheten är bland andra landskapsregeringen, lagtinget och landskapets myndigheter centrala. Även kommunerna och den kommunala sektorns organ är aktiva användare av ÅSUBs produkter och tjänster. Andra målgrupper är det åländska näringslivet och dess organisationer samt media, skolor, studerande, forskare samt allmänheten. Även utanför Åland finns aktiva målgrupper.

Statistik- och utredningsrapporterna publiceras i två serier, ÅSUB Statistik respektive ÅSUB Rapport. Därtill finns serien Statistiska meddelanden, serien Översikter och indikatorer samt webbpubliceringar utan någon specifik pdf-publikation men med databaser anslutna till datamaterialet och nyheten. Publiceringarna i form av webbpubliceringar har ökat och uppgick år 2023 till 56 offentliggöranden. Förutom dessa gav ÅSUB ut 61 olika publikationer under året, vilket ger en samlad volym på 117 publiceringar. Därtill upprätthåller ÅSUB användarvänliga databastabeller på webbplatsen. Databastabellerna har utökats och uppgick till 483 vid årets slut. ÅSUB har generellt utvecklat publiceringarna mot flera webbpubliceringar med tillhörande databastabeller medan antalet pdf-publikationer har minskat i antal. Punktligheten i publiceringarna steg från året innan, 93 procent av offentliggörandena höll planenlig publiceringstid. De främsta orsakerna till förseningarna är fördröjningar i dataleveranser och uppgifter från uppgiftslämnarna. ÅSUB har under året även fortsatt att tillhandahålla uppgifter om Åland till den nordiska statistikdatabasen. Fördelningen av publiceringarna efter produkttyp framgår av tabell 4 nedan.

Tabell 4. Översikt över ÅSUBs publiceringar och databaser 2023

	ÅSUB generellt	Statistik	Utredningar	Totalt
Rapporter		8	2	10
Statistikmeddelanden		39		39
Översikter och indikatorer	8			8
Webbpubliceringar		55	1	56
Övrigt	2	2		4
Publiceringar, totalt	10	104	3	117
Databastabeller		302	181	483

Den totala publiceringsverksamheten efter område, serie och med titel framgår av Bilaga III. ÅSUB har därtill medverkat i externa samarbetsparternas tidskrifter och webbplatser genom artiklar och fakta från utredningar med länkar från ÅSUBs webbplats.

Det samlade antalet publiceringar är något större än i verksamhetsplanen. En webbpublicering om Ålands ekonomi under 2000-talet ingick inte i planen och databaserna har utökats snabbare än enligt plan.

Målsättningen enligt verksamhetsplanen är att användarna lätt ska hitta den information och fakta som de söker, samt att de aktuella uppgifterna ska vara lätta att förstå, använda och vidarefördela. För att få en uppfattning om huruvida besökarna hittar det de letar efter finns en fråga till besökarna på webbplatsen angående om de hittar vad de sökte. Under året kompletterades frågan med en möjlighet för

användaren att direkt ställa en fråga eller ge återkoppling till ÅSUB. Alla som använder funktionen får ett svar från ÅSUB så fort som bara är möjligt.

Kommunikationsgruppen fortsatte under 2023 sitt utvecklingsarbete. Kommunikationspolicyn omfattar ÅSUBs syfte och värdegrund, kommunikationens syfte, målgrupper, kommunikationsprinciper samt kanaler för kommunikation. Målgrupperna sammanfattas i kommunikationspolicyn i tre nivåer eller grupper: grupperna media, turister och allmänheten ("besökaren"), beslutsfattaren, tjänstemannen och studerande ("användaren") och forskaren och specialisten ("analytikern")

Antalet följare på sociala medier uppgick vid årets slut till drygt 1 000 personer (1032: 824 Facebook, 90 Twitter och 118 LinkedIn). Det innebär att målsättningarna i planen fyllts.

En betydande del av ÅSUBs förmedling och kommunikation innebär att personalen tar fram uppgifter efter beställning och deltar i sakkunnigorgan för att sprida och tillgängliggöra statistiken och resultaten. ÅSUB får dagligen frågor av varierande karaktär. Personal har under berättelseåret tagit fram faktaunderlag för lagframställningar och även i övrigt bistått självstyrelseförvaltningen och övriga intresserade med statistik- och utredningsunderlag. Sammanställningar, analyser och metodhandledning på basen av förfrågningar har blivit en allt viktigare del av ÅSUBs utåtriktade service.

Personalen har vid olika tillfällen informerat allmänheten, media, forskare, politiker med flera om det åländska samhället, till exempel om statistiken och om Ålands ekonomi, befolkning och näringsliv. Presentationerna om bland annat de ekonomiska effekterna av kriget i Ukraina har varit frekventa. ÅSUB har även hållit föreläsningar och seminarier för olika organisationer och institutioner inom såväl som utanför Åland. Sammantaget medverkade ÅSUB i eller arrangerade 58 externa seminarietillfällen och presentationer under året. Bland de större konferenserna kan nämnas ett seminarium om resultaten från Tillitsstudien 2022 i samverkan med Bärkraft, det nordiska handelsstatistikermötet i Mariehamn i oktober som ÅSUB arrangerade i samarbete med Statistikcentralen samt seminariet "Fakta för bra beslut – där miljö och ekonomi möts" som arrangerades inom ramen för KUT-nätverket (nätverket för hållbar kunskapsutveckling på Åland).

Sammanfattningsvis kan konstateras att *åtta av de åtta delmål som ställdes upp under verksamhetsmålet Målgrupperna är aktiva användare av ÅSUBs fakta* har förverkligats under året. Målet om att användningen av webbplatsen ökar med 5 procent har inte kunnat mätas varje år på grund av byte av analysverktyg för användningen från Google Analytics till Matomo Analytics för ökat dataskydd. Målsättningen överträffades med stor marginal från 2022 till 2023.

"Orolig för att samtalsämnen ska ta slut under midsommarfirandet? ÅSUBs fickstatistik Åland i siffror kan du alltid ha med dig". Trevlig midsommar önskade alla vi på ÅSUB

4.2 Ändamålsenlig och säker uppgiftsinsamling

ÅSUB är nyckelaktören i det åländska statistiksystemet – en utarbetad struktur av myndigheter, organisationer och företag som levererar eller på olika sätt hanterar den typ av data som ÅSUB bearbetar och publicerar som officiell statistik. Metoderna för uppgiftslämningen utvecklas kontinuerligt för att underlätta för dem som lämnar uppgifter till byrån. Utgångspunkten för statistikframställningen är att i första hand använda data som redan samlats in som grunddata för statistikproduktion och forskning. I andra hand hämtas uppgifter direkt från uppgiftslämnarnas administrativa system och i tredje hand samlas uppgifter in via direktinsamling. Vid direktinsamling från företag, myndigheter, organisationer, hushåll och individer rekommenderas starkt att inlämningen sker elektroniskt via ÅSUBs säkra e-tjänstverktyg för formulär och säker dataöverföring.

I enlighet med respektive statistiklag samt det övergripande ramavtalet mellan ÅSUB och Statistikcentralen utbyts statistik och mikrodata mellan de två statistikmyndigheterna för att minska uppgiftslämnarbördan samt insamlingskostnaderna.

ÅSUB träffar regelbundet representanter för olika uppgiftslämnargrupper för dialog om aktuella frågor. I samband med möten med uppgiftslämnarna informerar ÅSUB även om statistikens roll i samhället. En fortsatt lyhördhet och anpassningsförmåga är nycklarna till ett effektivt och smidigt statistiksystem även framöver. Under året hölls särskilda träffar med uppgiftslämnarna inom den kommunala sektorn, den sociala sektorn, skolorna, hälso- och sjukvården samt turismsektorn för att informera om förändringar samt för att klarlägga förutsättningarna för att utveckla och underlätta uppgiftsinsamlingen.

Under 2023 har det varit fortsatt stort fokus på den förnyade kommunala ekonomistatistiken inom ramen för det så kallade kommuninformationsprogrammet. Från statistikåret 2021 övergick uppgiftsinsamlingen från Statistikcentralen till Statskontoret, insamlingen automatiseras och moderniseras för att minska belastningen på sikt. Insamlingen av ekonomistatistiken har koppling till ekonomirapporteringen enligt Rådets direktiv 2011/85/EU. Målet är att transparensen, tillförlitligheten, aktualiteten och jämförbarheten för uppgifterna ska öka. ÅSUB har kontinuerligt informerat kommunerna om de nya rapporteringsmallarna och -kraven. Informationen har främst skett via e-post samt via den projektgrupp som kommunerna bildat för förnyandet av kommunernas ekonomisystem. Väsentliga förseningar förekommer fortsatt i implementeringen av de nya ekonomisystemen varifrån uppgifterna framöver ska hämtas. Alternativa rapporteringsförfaranden har tillämpats under de två första åren. Uppgifterna från ÅSUB till Statskontoret har trots detta lämnats i det nya formatet XBRL.

Inkomstregistret kunde första gången användas som en av källorna vid framställningen av den privata sektorns lönestatistik för 2022. Uppgifterna behöver dock i många fall kompletteras, om ersättning för till exempel övertid och skiftesarbete inte specificerats skilt i Inkomstregistret. Inte heller uppgifter om timavlönade finns i registret.

Inom utbildningsstatistiken fortsatte utvecklingen av användningen av skolornas Primus-register som källa vid produktionen av statistiken över grundskolan.

Under våren 2021 prövades för första gången en webbpanel som metod för insamling av snabb information. Webbpanelen har under 2023 främst använts för framtagning av en konsumentförtroendeindikator som belyser konsumenternas syn på de egna hushållets ekonomi samt Ålands ekonomi. Metoden utvärderades under 2023 med resultatet att panelmetoden fyller sitt syfte och ger tillräckligt stabila resultat för mätning av konsumentförtroende.

Inom verksamhetsmålet Ändamålsenlig och säker uppgiftsinsamling har samtliga sju delmål som ställts upp i verksamhetsplanen förverkligats under året. Målet om att metoderna för hur insamlade uppgifter kvalitetsgranskas utvecklas kommer att fortsätta för att ytterligare samordna och systematisera kvalitetsarbetet.

4.3 Effektiv och säker produktion

ÅSUBs verksamhet är beroende av en modern IT-infrastruktur som möjliggör säker datahantering och en fortlöpande effektivisering och automatisering inom produktionsprocesserna. ÅSUBs utvecklingsinsatser och inköp inom IT-infrastrukturen har följt myndighetens IT-plan som uppdateras årligen. Det nya e-tjänstverktyget för säker uppgiftsinlämning användes inom alla förnyade insamlingar och enkätundersökningar.

I samverkan med IT-leverantören upprätthåller ÅSUB en säker drift av systemen och en hög IT- och informationssäkerhet. Informations- och datasäkerheten prioriteras i det interna utvecklingsarbetet. Myndigheten har en separat filserver med krypterat informationsflöde med möjlighet att logga alla aktiviteter. ÅSUB tillämpar MDM-lösning (Mobile Device Management) på mobiltelefonerna och multifaktor-autentisering på alla datorer.

Den omfattande riskkartläggning av ÅSUBs IT-system och processer som gjorts i samverkan med IT-leverantören Åda Ab följdes upp under 2023 för att säkerställa att planerade åtgärder inom Åda och landskapsregeringen förs framåt. Riskkartläggningen är ett kontinuerligt arbete, situationen bedöms systematiskt varje år. ÅSUB har också tagit i bruk en mall för systematisk konsekvensbedömning i de fall då myndigheten samlar in och behandlar känsliga data. I syfte höja kredibiliteten för webbplatsen

asub.ax implementerades under året DKIM (DomainKeys Identified Mail, en autentiseringsmetod för e-post) för ÅSUB:s domän.

Automatiseringen fortsatte genom utveckling av SQL-databaserna och genom att inläsningen till databaserna automatiserades ytterligare. Användningen av R-kod för uppdateringar, utdrag och sammanställningar har utökats. Utvecklingen av webbplatsen med interaktiva grafer med direkt koppling till PxWeb-databaserna fortsatte under året och webbplatsen utvecklades med nya användarvänliga statistiksidor.

ÅSUBs produktion är systematiskt dokumenterad i manualer och anvisningar som hålls uppdaterade för att säkerställa reliabilitet och organisationen följer med beaktande av resurserna utvecklingen av statistiska metoder och analysmetoder. Vedertagna definitioner, begrepp och förfaranden tillämpas och metadata tillhandahålls vid publiceringar på webbplatsen.

Punktligheten i ÅSUBs publiceringar, mätt som hur stor andel av publiceringarna som sker enligt angiven tid i publiceringsplanen, förbättrades och översteg målnivån, punktligheten uppgick till 93 procent. De främsta orsakerna till förseningar är fördröjningar i dataleveranser.

I samband med förändringar inom personalen har ansvarsfördelningen och ersättande ansvarig för varje produkt, process och projektområde setts över och uppdaterats.

Inom statistikområdet turism deltar ÅSUB i ett nordiskt projekt för utveckling av turismstatistikkonton inom nationalräkenskaperna samt metoder för att mäta turismens koldioxidavtryck. Bland annat utvärderas möjligheterna att använda kreditkortsinformation för att få omfattande data på regional nivå.

Inom verksamhetsmålet *Effektiv och säker produktion har sammanfattningsvis sju av nio delmål kunnat uppfyllas under året*, även om flera av målsättningarna är av sådan karaktär att de kräver kontinuerlig aktivitet även framöver. ÅSUB har jobbat systematiskt med metadatabeskrivningar i databaserna men inom vissa områden har dessa ännu inte tillgängliggjorts på webbplatsen. ÅSUB har inte heller under året lämnat in en uppdaterad arkivplan för fastställelse.

4.4 Organisationen och samverkan med partners stöder ÅSUBs utveckling

ÅSUB består organisatoriskt av två enheter där aktiv samverkan och användning av gemensamma resurser bidrar till verksamheten. En tydlig styrning av verksamheten genom organisering av arbetsuppgifterna och uppdragen inom ÅSUB är av stor vikt för verksamhetens kvalitetssäkring. Inom statistikproduktionen är statistikområdena utgångspunkten för ansvarsfördelningen. För varje statistikområde finns en statistiker som ansvarar för att den planerade verksamheten inom området förverkligas. Inom analys- och forskningsverksamheten organiseras arbetet med utgångspunkt i projekten.

Arbetsplatsmöten har hållits varje vecka (med undantag för enstaka semesterveckor i juli och december) samt enhetsmöten regelbundet efter behov för att säkerställa informationsutbytet och alla medarbetares delaktighet i utvecklingsarbetet. Även ledningsgruppen har mötts regelbundet. Det institutionella lärandet inom organisationen stöds av interna seminarier där medarbetarna presenterar aktuella resultat och metodutveckling. Under året har undersökningsmetodik och myndighetens interna policys varit i särskild fokus inom de interna seminarierna.

Aktivt utbyte med partners inom både statistikproduktionen och utrednings- och forskningsverksamheten är av stort värde för ÅSUB. I nätverken ingår en rad statistikmyndigheter, forskningsinstitutioner, organisationer, företag och institutioner inom förvaltning. I dessa nätverk finns åländska aktörer representerade, men även aktörer utanför Åland, från Norden och EU. Genom nätverken inom och utanför Åland kan ÅSUB utveckla de egna kompetensområdena, generera ny projektefterfrågan, knyta till sig kompetensområden som organisationen inte täcker in själv samt öka synligheten för Åland. ÅSUBs personal har under året hållit presentationer om aktuella samhällsfrågor i anslutning till möten och seminarier i flera av nätverken.

ÅSUB deltar i det nordiska chefstatistikersamarbetet. ÅSUBs direktör och statistikchef deltog i augusti i det årliga chefsmötet för de nordiska nationella statistikmyndigheterna i Oslo, Norge. På agendan fanns bland annat utfasning av äldre IT-system inom statistikproduktionen, statistiskt ledarskap i det digitala samhället och data som en strategisk tillgång. ÅSUBs personal medverkar därtill i flera nordiska statistiknätverk samt i kontaktgruppen för den nordiska statistiken. Under hösten ordnades nordiskt handelsstatistikmöte i Mariehamn med närmare 40 deltagare. Representanter för Statistikcentralens ledning besökte ÅSUB i januari för diskussion om utveckling av utbytet och samarbetet mellan myndigheterna.

ÅSUB har under året också aktivt tagit del i det nordiska samarbetet inom det regionalpolitiska forskningsområdet genom representation i styrelsen för Nordiska Ministerrådets forskningsinstitut Nordregio samt i Nordiska ministerrådets temagrupper inom det regionalpolitiska fältet där produktionen av regionala statistiska och ekonomiska studier och analyser är en röd tråd. ÅSUB har positionen som ordförande i gruppen för Gröna, innovativa och resilienta regioner (TGC).

En ny flerårig finansiering beviljades ÅSUB av NordForsk i december 2022 inom forskningsprogrammet Framtidens arbetsliv (Future Working Life). Finansieringen gäller forskningsprojektet Sustainable remote Nordic labour markets (fritt översatt: hållbara arbetsmarknader i regioner utanför storstadsområdena i de nordiska länderna, SUNREM) där ÅSUBs samarbetspartners är Nordregio i Stockholm (projektägare), University of Akureyri Research Center, Island samt Fafo Institute for Labour and Social Research i Oslo, Norge. Projektet pågår från 2023 fram till 2026 med förmedlingsinsatser och publicering av resultat även under 2027.

Forskningsgruppen inom projektet förväntas bidra med värdefulla nätverk och utveckling av forskningsverksamheten inom ÅSUB. ÅSUB:s forskningschef deltog i en kick-off konferens för forskningsprogrammet Framtidens arbetsliv (NordForsk) i Vilnius i september. Samtliga projekt, inklusive SUNREM, presenterade forskningsplanerna med påföljande frågor och kommentarer. Under projektets första år bidrog ÅSUB aktivt till sammanställningen av den inledande litteraturstudien samt i insamling och analys av kvantitativa data.

Som vägledning för den generellt växande uppdragsverksamheten inom ÅSUB tillämpas Uppdragspolicy för ÅSUB (från 2020). Inom Åland har under året olika avdelningar inom Ålands landskapsregering, AMS, Ålands gymnasium, Mariehamns

stad, kommunerna Brändö, Eckerö, Finström, Jomala, Lemland, Saltvik, Ålands Näringsliv, Visit Åland samt Folkhälsan på Åland varit uppdragsgivare. Bland samarbetspartners utanför Åland kan nämnas Statistikcentralen, Statisticon, Institutet för hälsa och välfärd (THL), CRT på Bornholm, Tillväxtverket, Sveriges utrikesdepartement samt de tre ovan nämnda parterna i SUNREM-projektet inklusive Nordregio. I nära samarbete med Statistikcentralen har utvecklingen av flera av de statistikområden där myndigheterna utbyter uppgifter fortsatt.

Det åländska nätverket för hållbar kunskapsutveckling, KUT har varit en plattform för diskussion och aktiviteter. I nätverket medverkar Ålands fredsinstitut, Högskolan på Åland, flera avdelningar och byråer vid landskapsregeringen, Ålands sjöfartsmuseum, Mariehamns stadsbibliotek samt lotsfunktionen inom Bärkraft. Under året har nätverket arrangerat två lunchseminarier på temat "Fakta för bra beslut". I februari diskuterade docent Jonas Ahlskog vilken sorts fakta som behövs för bra beslut och i september diskuterade forskarna Siv Sandberg, Bengt Kriström och Tony Cederberg ämnet – "Där miljö och ekonomi möts" inför lagtings- och kommunalvalet.

Verksamhetsmålet *Organisationen och samverkan med partners stöder ÅSUBs utveckling ställer upp sammantaget hela 11 mätbara delmål i verksamhetsplanen för året. Tio av målen uppnåddes under året. Målet med att ta fram ett underlag för en genomgripande revidering av statistiklagen har endast inletts.*

ÅSUBs medarbetare har varit aktiva deltagare inom de nordiska statistiknätverken. Handelsstatistikerna från Norden möttes i Mariehamn i oktober.

4.5 Medarbetarnas kompetens utvecklar verksamheten för framtiden

ÅSUBs verksamhet är till betydande delar forskningsbaserad och förutsätter därför god kännedom om relevant vetenskaplig teori och uppdaterade metoder inom området. Arbetsuppgifterna kräver en gedigen metod- och databearbetningskunskap hos de anställda. En väl överlagd satsning på personalens kompetens är därför av strategisk betydelse för ÅSUBs långsiktiga framsteg.

Kompetensutvecklingsprogrammet för ÅSUB gäller perioden 2023–2025 och omfattar ÅSUBs specialistområden, metoder, dataprogram och IT-kompetens, förmedling och resultatpresentation samt verksamhetsstyrning och arbetsprocesser. Medarbetarsamtalen genomfördes under perioden maj till juni och hade fokus på framåtsyftande utvecklingsmöjligheter för medarbetarna och ÅSUB. Varje medarbetare ansvarar för relativt stora utvecklingsprojekt och insamlingar där interaktionen med kollegorna är betydelsefull. Medarbetarsamtalen lade även grunden för de fortsatta kompetensinsatserna.

Hela personalen har beretts möjligheter att delta i kurser eller utbildningstillfällen under året. Kurser och självstudier i statistisk metod, "R", AI, databaser, Inkomstregistret, modellanalys, dataskydd, kvalitetsarbete, hållbarhetsarbete, demokrati, delaktighet och integration, beskattning samt kommunikation och klarspråk kan nämnas bland de kompetensinsatser som genomförts under året. De interna seminarierna i aktuella ämnen, inklusive datahantering och vetenskapliga metoder fortsatte.

Därtill utvecklades kompetensinsatserna inom utrednings- och forskningsenheten genom fortsatta kontakter och samarbete med forskarkonsortiet INVEST (mellan Åbo universitet och THL) och forskarutbildningen vid Åbo Akademi.

Ett öppet arbetsklimat och goda möjligheter för medarbetarna att utvecklas och utveckla arbetet är en förutsättning för att ÅSUB ska kunna hålla sin kvalificerade personal och rekrytera kompetens även i framtiden. De olika kompetenser och erfarenheter som finns i personalstyrkan har gett en god grund för ett dynamiskt arbetsklimat och en gedigen plattform för verksamhetsutvecklingen.

Under våren och försommaren genomfördes en motionskampanj inom personalen – alla medarbetare nådde de gemensamt uppställda målen. Kampanjen avslutades med discgolf i Mariehamn och gemensam lunch. I samband med avtackning av Ester Laurell som varit anställd som extra utredare ordnades en AW med korvgrillning och sallad ute på Möckelö. Under hösten arrangerades därutöver en planeringsdag där fyraårsprogrammet följdes upp och utvärderades. Temadagen avslutades med besök på Ålands museum.

ÅSUB erbjuder friskvård i form av motions- och kulturaktiviteter samt förebyggande massage inom ramen för konceptet friskvård.ax. Arbetsgivaren har aktivt uppmuntrat till att röra på sig och ta vara på möjligheten till förebyggande insatser.

Verksamhetsmålet Medarbetarnas kompetens utvecklar verksamheten för framtiden inrymmer sammantaget sex mätbara delmål som samtliga bedöms vara uppfyllda.

ÅSUBs personal på AW på Möckelö maj 2023.

5. Horisontella fokusområden

Tre horisontella fokusområden genomsyrar ÅSUBs hela verksamhet: genusperspektivet, hållbar utveckling samt självstyrelsen.

5.1 Genusperspektivet

Könsperspektivet beaktas i all relevant statistik. Inom statistik som berör befolkning och arbetsmarknad redovisas uppgifter efter kön alltid då det är möjligt och relevant. Vid varje projekt har en särskild bedömning gjorts om frågan som utreds har ett genusperspektiv och om det är möjligt att redovisa skillnaderna mellan könen.

Temaområde *Jämställdhet* på webbplatsen samlar olika slag av produkter med genusperspektiv. Innehållet i temaområdet utvecklades.

I stället för bilagan med jämställdhetsanalys till landskapets budget publicerades en fristående översikt med resultatet av undersökningen Förtroendevalda, jämställdhet och den politiska vardagen på Åland våren 2023. Undersökningen genomfördes på uppdrag av landskapsregeringen.

5.2 Hållbar utveckling

Hållbar utveckling och minimering av miljöpåverkan beaktas i ÅSUBs dagliga verksamhet och ÅSUB är medaktör i det åländska nätverket Bärkraft.ax. ÅSUBs främsta

roll i hållbarhetsarbetet är att utveckla och presentera oberoende statistik och indikatorer som beskriver utvecklingen som underlag för beslut, debatt och forskning. Verksamheten som helhet bidrar därmed till utvecklingsmål 2 i Utvecklings- och hållbarhetsagendan, målet handlar om tillit, förtroende och delaktighet. Den löpande statistikproduktionen inom de 23 statistikområdena inbegriper fakta inom många hållbarhetsområden, bland annat om arbetsmarknad, utbildning, inkomster och inkomstfördelning, konsumtion, miljö, primärproduktion, befolkningsrörelse, hälsa och jämställdhet.

ÅSUB har deltagit i uppdateringen av huvudindikatorerna för landskapets Utvecklings- och hållbarhetsagenda enligt en systematiserad modell. Merparten av indikatorerna produceras av ÅSUB. ÅSUB har också under året genomfört specifika studier som stöder delmålen i agendan. Bland dessa studier kan nämnas översikten Förtroendevalda, jämställdhet och den politiska vardagen på Åland för att främja det politiska klimatet, möjligheten att ställa upp i val och valdeltagandet inför valen på hösten 2023, studien om ekonomisk utsatthet, undersökningen turismens samhällsekonomiska betydelse 2023 som ger underlag för att utveckla Ålands attraktionskraft samt forskningsprojektet om långsiktigt hållbara arbetsmarknader. Även medborgarundersökningarna som sju kommuner valde att genomföra under hösten 2023 främjar delaktighetsmålet. Om undersökningarna redogörs närmare i följande kapitel. Studien om tillit, förtroende, delaktighet, korruption samt upplevelsen av att blomstra presenterades för ett stort antal målgrupper under året.

Inom temaområdet Hållbar utveckling på webbplatsen finns indikatorerna för FNs 17 globala mål för hållbar utveckling. Uppgifterna uppdaterades för alla indikatorer där data för Åland finns tillgängliga, nya indikatorer att rapportera läggs till årligen. Temaområdet omfattar ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

Hållbarhetsperspektivet synliggörs i alla projekt där perspektivet är av betydelse. Sedan 2019 är ÅSUBs alla aktiviteter och evenemang kranmärkta, det vill säga vi erbjuder och använder inte köpt flaskvatten vid våra aktiviteter och evenemang.

5.3 Självstyrelsen

ÅSUBs produktion har som övergripande fokus att beakta självstyrelseorganens behov och verksamhetsområden. Det innebär att ÅSUB prioriterar självstyrelsemyndigheternas behov av underlag för lagberedning, budgetering och strategiska beslut och uppföljning. Under året bidrog ÅSUB med en mängd data, kartläggningar och analyser för överväganden med anledning av de förändrade ekonomiska förutsättningarna till följd av kriget i Ukraina, med höga energipriser, stigande räntor och hög inflation som följd.

Inom temaområdet Åland i världen på webbplatsen finns statistik som jämför Åland med länder och regioner i Norden och internationellt samt uppgifter som belyser Ålands växelverkan med omvärlden. Uppdateringar av temaområdet gjordes under året. ÅSUB har även tagit fram ett belysande underlag om användning av ekonomiska nyckeltal vid uppföljning av den långsiktiga utvecklingen av Ålands ekonomi, och då särskilt utvecklingen under EU-medlemskapet.

ÅSUB har så långt som resurserna medgett bevakat att korrekta, relevanta och aktuella siffror om Åland används och att Ålands status framgår korrekt i samband med att uppgifter om Åland publiceras internationellt. ÅSUB har levererat statistik till

utomåländska aktörer utgående från överenskommelser och förfrågningar, främst till Statistikcentralen, det nordiska statistiksystemet och FNs statistiska avdelning.

Inom *valstatistiken* har ÅSUB publicerat statistik om såväl vårens riksdagsval som höstens lagtings- och kommunalval. På uppdrag av landskapsregeringens kulturbyrå gjordes också en undersökning av valdeltagandet vid lagtings- och kommunalvalet.

6. Strategiska fokusområden för verksamhetsåret

De strategiska fokusområdena har som mål att stöda åländska beslutsfattare med fakta inom aktuella och relevanta samhällsområden. Fortsatt vikt har lagts på uppföljningen av pandemins och restriktionernas återverkningar på det åländska hushållen, näringslivet och samhället, men även på de ekonomiska effekter som det förändrade säkerhetsläget och kriget i Ukraina har fört med sig. I följande avsnitt av verksamhetsberättelsen lyfts förnyelsearbete, större projekthelheter och sådan statistik som inte publiceras årligen fram specifikt. Den kompletta publiceringsverksamheten med samtliga statistikpubliceringar och utredningsrapporter framgår av *förteckningen över publiceringar i bilaga III*.

Under varje fokusområde återges de aktiviteter som varit aktuella inom den officiella statistiken först och därefter presenteras årets projekt inom utrednings- och forskningsverksamheten.

6.1 Bärkraftiga välfärdssystem

En uppgift för det offentliga Åland är att utveckla välfärdssystem som tryggar välfärden för ålänningarna långsiktigt och även i belysningen av de förändrade ekonomiska villkoren internationellt. Den ökande tillgången på mikrodata förbättrar möjligheterna att belysa situationen för individen i samhället ur många perspektiv som underlag för beslut.

Inom *befolkningsstatistiken* gjordes tolv olika reguljära publiceringar med såväl preliminär som slutlig statistik om befolkningsstrukturen och -rörelsen. Innehållet i databasen utökades med mera relationstal och kvartalsvisa uppgifter samtidigt som innehållet i den sammanfattande statistikrapporten om befolkning koncentrerades något.

Inom den *sociala* sektorn belystes kommunernas verksamhet i en webbpublicering, och statistiken har utökats något både på webbplatsen och i Statistisk årsbok. Utöver statistiken som baseras på uppgifter från ÅHS publiceras inom området *hälsa och sjukvård* en årlig nyhet som lyfter fram statistik från andra källor som belyser hälsoförhållanden för den åländska befolkningen. I serien Översikter och indikatorer publicerades statistik om *inkomstfördelning och välfärd*.

Under året genomfördes en undersökning om ekonomisk utsatthet och social trygghet på Åland. Undersökningen var en uppföljning av ÅSUBs motsvarande undersökningar från 2007, 2015 och 2018. Undersökningen bygger på individmaterial från 2021 som var det senast tillgängliga för analys. Syftet var att undersöka hur den del av det sociala

trygghetssystemet som faller under Ålands lagstiftningsbehörighet fungerar i praktiken och i vilken mån de olika bidragen minskar risken för relativ fattigdom.

ÅSUBs utredningar bidrar till långsiktig kunskapsutveckling inom det bärkraftiga välfärdssystemet på Åland och ÅSUBs utredare har under 2023 fungerat som sakkunniga både på Åland och i internationella nätverk bland annat inom arbetsmarknadsfrågor och ANDTS-frågor. ÅSUB har under året fortsatt använda mikrosimuleringsmodellen SISU för olika kalkyler över bland annat sociala förmåner. Det interna kunskandet för användning av SISU stärktes under året.

6.2 Offentliga sektorns utveckling

En målsättning inom det här fokusområdet är att producera statistik och analyser som beskriver hela den åländska offentliga sektorn samt transaktioner och transfereringar inom sektorn.

Inom den *offentliga sektorns ekonomi* rapporterar nu kommunerna och kommunalförbunden sina uppgifter i enlighet med kommuninformationsprogrammet. Under året har ÅSUB i samarbete med Statskontoret uppdaterat blanketterna för rapportering av 2023 års uppgifter på grund av att välfärdsområdena har inlett sin verksamhet i övriga Finland och i syfte att förenkla rapporteringen. En ny visualisering i Power BI-format har utvecklats och publiceras nu på ÅSUBs webbplats. I samarbete med landskapsregeringens finansavdelning togs en samlad resultaträkning för den åländska offentliga sektorn fram.

Lönestatistiken för offentlig sektor 2022 publicerades. Statistiken för de landskapsanställda samlas in och bearbetas av ÅSUB. Inkomstregistret används för kontroll och komplettering. För den kommunala och den statliga sektorn beställer ÅSUB uppgifter från Statistikcentralen som ansvarar för insamlingen.

Inom området *utbildning* utvecklades statistiken om barnomsorgen i samarbete med landskapsregeringens utbildningsbyrå så att statistiken blev mera utförlig genom att omfatta även fritidshem och specialbarnomsorg. Lärarstatistiken som framställs vart tredje år publicerades i ett meddelande. Statistiken om grundskolan gavs ut som en webbnymhet i stället för som tidigare i ett statistikmeddelande.

Inom området *kulturstatistik* publicerades den årliga nyheten om biblioteksverksamhet och bokproduktion, medan uppgifter om museer, församlingar och landskapsarkivet presenterades i tabeller på webbplatsen och i Statistisk årsbok.

Inom *rättsväsendet* publicerades statistiken om brott som en webbnymhet.

Inom området offentlig sektorns utveckling genomfördes även en medborgarundersökning som samtliga kommuner erbjöds att medverka i. I undersökningen ingick totalt sju kommuner: Mariehamns stad samt Brändö, Eckerö, Finström, Jomala, Lemland och Saltvik. Syftet med medborgarundersökningen är att kartlägga vad invånarna tycker om sin kommun som en plats att leva på, dess verksamheter samt möjligheterna till insyn och inflytande. Studien var den fjärde av sitt slag för Mariehamns stad medan de övriga kommunerna deltog för första gången. Urvalet i undersökningen var exceptionellt stort med över 3 200 inbjudna till undersökningen.

ÅSUB bistår enligt ramavtal med landskapsregeringens finansavdelning med olika underlag som behövs inom förvaltningen, framför allt inom ramen för budgetberedningen. Under året har ÅSUB medverkat i en analysgrupp där det aktuella konjunkturläget har presenterats och diskuterats med personal från förvaltningen, AMS, akademien och Ålands näringsliv. Analysgruppen har under 2023 haft digitala möten inför varje publicering av konjunkturöversikter samt efter behov. ÅSUB har även presenterat mellanrapporter om den ekonomiska utvecklingen för landskapsregeringens aktionsgrupp som förutom representanter för landskapsregeringen består av sakkunniga från näringslivets intresseorganisationer samt bankerna. Vidare har ÅSUB inom ramen för avtalet gjort beräkningsunderlag för landskapets inkomster. Även ÅSUBs planmässiga konjunkturbevakning utgör en del av ramavtalet.

6.3 Bärkraftig ekonomi och näringslivsutveckling efter coronapandemin

En bärkraftig utveckling förutsätter att ekonomisk utveckling går hand i hand med långsiktiga miljöhänsyn och sociala hänsyn, vilket i sin tur förutsätter ett allsidigt kunskapsunderlag för beslutsfattandet.

Inom *företagsstatistiken* publicerades uppgifter om företag, arbetsställen och koncerner samt bokslutsstatistik för företag. Därtill sammanställdes omsättningsstatistik för den privata sektorn på beställning av Ålands näringsliv.

Inom *nationalräkenskaperna* publicerades slutliga uppgifter för 2021.

Området *Arbetsmarknad* omfattade uppgifter om befolkningens huvudsakliga verksamhet och detaljerad statistik om den sysselsatta arbetskraften. Arbetslöshetsstatistik i form av registerbaserad statistik presenterades i månatliga meddelanden samt i en årlig sammanställning med bakgrundsuppgifter om arbetslösheten där mera detaljerade data framgick.

Lönestatistik för den privata sektorn 2022 publicerades. Uppgifterna i inkomstregistret var inte tillräckliga för att framställa statistiken över timlöner inom den privata sektorn, varför ÅSUB fortsättningsvis har behövt begära in uppgifterna om tim- och ackordavlönade löntagare. För att uppgifterna för månadslönerna ska vara tillräckliga för statistiken behöver företagen även registrera uppgifter utöver de som är obligatoriska i inkomstregistret. För 2022 års statistik hade tills vidare endast några procent av företagen i urvalet registrerat tillräckliga uppgifter. Statistiken produceras vartannat år.

Statistik om *byggandet* och byggnadsbeståndet framställdes med hjälp av mikrodata från Statistikcentralen. Lantmäteriets data har legat till grund för statistiken om fastighetsöverlåtelse. *Boendet* belystes med statistik om bostäder och boendeförhållanden samt om överlåtelse av aktiebostäder.

Inom området *transport och kommunikationer* publicerades statistik om trafikolyckor och fordonsbeståndet som separata nyheter. Ytterligare publicerades tabeller om körkort, skärgårdsfärjorna samt flyg- och busstrafiken med mera på webbplatsen och i Statistisk årsbok.

Statistiken om de *kulturella och kreativa näringarna*, som utvecklades på uppdrag av landskapsregeringens kulturbyrå och baseras på uppgifter om sysselsättning, utbildning, företag, omsättning och förädlingsvärde, uppdaterades.

Samlad *turiststatistik* gavs ut i en rapport. Därtill publicerades månatlig hotellstatistik samt en sammanställning över högsäsongen som omfattade alla inkvarteringsslag. En nyhet var att ÅSUB baserat på uppgifter från Eurostat publicerade statistik om korttidsövernattningar i hus, lägenheter och stugor som hyrts ut via bokningsplattformar. Ytterligare framställdes årsstatistik över gästhamnar och inresande. Uppgifter om inresande gavs också ut månadsvis i en databastabell. Inom ramen för ett nordiskt projekt med Tillväxtverket som ledare deltar ÅSUB i utvecklingen av turismsatellitkonton i syfte att förnya och försnabba datatillgången. Bland annat utreds möjligheten att använda kreditkortsdata i framställningen av statistiken.

Varuhandelsstatistiken omfattade fortsättningsvis enbart den direkta utrikeshandeln, då uppgifter om skattegränshandeln mellan Åland och Finland inte gått att få fram under flera år. Från hösten 2023 har bristen i systemen åtgärdats och från statistikåret 2024 kommer uppgifterna att vara tillgängliga på helårsbasis.

Inom områdena *jordbruk, konsumentprisindex, sjöfart* samt *finansiering och försäkring* fortgick statistikproduktionen i samma omfattning som tidigare.

En översikt över konjunkturläget publicerades i april. Därutöver gavs två konjunktursammanfattningar ut i serien Översikter och indikatorer, en i början av året samt en i oktober. Analysarbetet och tillämpningen av prognosmetoderna präglades fortsatt av det utmanande ekonomiska och geopolitiska läget internationellt och dess inverkan på ekonomin.

En sammanställning av Ålands ekonomi under 2000-talet publicerades i oktober. Syftet med sammanställningen var att ge en överblick av utvecklingen av den åländska ekonomin, med Åland som medlem i EU och med givna undantag samt att belysa vikten av att använda flera indikatorer då den långsiktiga utvecklingen analyseras. Merparten av materialet i presentationen grundar sig på uppdateringar av de grafer och analyser som gjorts i ÅSUBs tidigare rapporter. Sammanställningen gjordes på uppdrag av Ålands landskapsregering och har även presenterats för lagtinget.

Inom utrednings- och forskningsenheten genomfördes även årets arbetsmarknadsbarometer. Resultaten för barometern presenterades på ett seminarium om framtidens arbetsmarknad på Åland som arrangerades i samarbete med AMS och landskapsregeringen. I övriga presentationer under seminariet ingick ÅSUBs presentation om konjunkturläget med arbetsmarknaden i fokus, en gemensam presentation av landskapsregeringen och nätverket Bärkraft om ett attraktivt Åland samt yrkesgymnasiets presentation om hur skolan möter arbetsmarknadens och näringslivets behov och samverkar med näringslivet.

ÅSUB deltog även i ett seminarium om vuxenutbildning och läroavtal som arrangerades av Ålands yrkesgymnasium. Den inledande presentationen hölls av ÅSUB och handlade om arbetslivets behov av kompetens. Presentationen lyfte fram de resultat som bland annat ÅSUB:s konjunkturarbete och arbetsmarknadsbarometern har rapporterat om.

En nordisk insats inom bärkraftig ekonomi är forskningsprojektet *Sustainable remote Nordic labour markets* (SUNREM) för vilket NordForsk beviljat finansiering. I projektet sammanställdes under året en litteraturoversikt som lägger grunden till de begrepp

och analyser som kommer att genomföras i projektet. Insamling av kvantitativa data inleddes och de första analyserna genomfördes. Projektet kommer att bidra med ny kunskap om hållbarhet och den framtida arbetsmarknaden på Åland och andra småskaliga arbetsmarknader utanför storstadsregionerna.

6.4 Miljö och hållbar utveckling

Hållbar utveckling är prioriterat på alla nivåer inom alla samhällssektorer. Inom området *miljö och energi* fortgick insamlingen av avfallsstatistik som sammanställs vartannat år och en dialog om utveckling av statistiken pågår. Temaområdet hållbar utveckling på webbplatsen uppdaterades och samlade uppgifter som belyser ämnet ur olika perspektiv publicerades i serien Översikter och indikatorer. Indikatorer för Ålands utvecklings- och hållbarhetsagenda rapporterades till landskapsregeringen enligt en uppdaterad systematisk modell.

ÅSUB har under året medverkat i Nordiska ministerrådets temagrupper Grön och inkluderande rural utveckling; Gröna, innovativa och resilianta regioner samt Grön och inkluderande urban utveckling där ÅSUB har säkerställt att uppgifter om Åland finns tillgängliga samt att Åland inkluderas i analyser och fallstudier.

Medborgarperspektivet och hushållens syn på boende och boendemiljön, den offentliga miljön samt kommunernas klimat- och miljöarbete beaktades i de medborgarundersökningar som genomfördes i sju kommuner under hösten.

6.5 Övriga utvecklingsområden och -projekt

Innehållet i *Statistisk årsbok* utökades med några nya tabeller och diagram. Fickstatistiken *Åland i siffror* gavs ut på tre språk, svenska, engelska och finska.

På webbplatsen introducerades en ny temasida med folkbildande material om statistik, utredningar och forskning, förklaringar till ord och begrepp samt material för grundskolorna.

Hur statistiken presenteras på webbplatsen utvecklas löpande. Statistiken som publiceras i Excelformat har koncentrerats genom att flera tabeller sammanförs till större helheter. Publiceringen i databasen utökades med flera och förnyade tabeller. Den nya versionen av databasverktyget PxWeb har gjort det möjligt att erbjuda färdiga tabeller från databasen för de uppgifter som är mest efterfrågade.

ÅSUB levererade statistik till utomåländska aktörer utgående från avtal, överenskommelser och förfrågningar, främst till Statistikcentralen, det nordiska statistiksystemet och FNs statistiska avdelning.

Inom utredningsverksamheten har ÅSUB under året i enlighet med tidigare praxis tagit sig an andra utredningsuppdrag i mån av utrymme inom givna resurser. En översikt över utbytet mellan Sverige och Åland gjordes på uppdrag av Sveriges generalkonsulat på Åland.

Under 2023 fortsatte samarbetet med Folkhälsan på Åland i form av en undersökning om ungas ANDTS-vanor. Huvudsyftet med undersökningen är att årligen sammanställa och analysera ANDTS-vanor bland elever i årskurserna 7–9 och studerande i årskurserna 1 och 2 i skolorna vid Ålands gymnasium. ANDTS-vanor bland unga är ett

prioriterat område i landskapets handlingsprogram mot riskbruk och missbruk och uppgifterna i enkätundersökningen ger en uppdaterad bild av de frågeområden som det förebyggande och samordnande arbetet borde rikta in sig på.

Inom utvecklingsområden som berör metodologi genomfördes en studie som omfattar uppgifterna för konsumentförtroendet på Åland 2021–2023 och som även innehåller en metodologisk utvärdering av ÅSUB:s webbpanel. Rekommendationer för ÅSUBs framtida studier om konsumentförtroende presenteras i rapporten, vars huvudslutsats är att metoden som grund för undersökning av konsumentförtroende huvudsakligen fungerar för dess syfte.

6.6 Sammanfattning av förverkligandet av verksamheten 2023

Sammantaget kan konstateras att genomförandegraden av den planerade verksamheten är fortsatt god trots det merarbete som det ekonomiska läget medfört. Planerade projekt och aktiviteter har huvudsakligen kunnat genomföras och enligt planerad tidtabell. Nya uppdrag och projekt har tillkommit efter att verksamhetsplanen antogs. Publiceringsplanen har uppdaterats under året för att innefatta nya offentliggöranden.

Av de 41 verksamhetsmål som ställdes upp i verksamhetsplanen har 38 bedömts vara förverkligade, vilket ger en förverkligandegrad på 93 procent. Vad gäller uppdraget att ta fram ett underlag för en mer genomgripande förnyelse av statistiklagen har ett arbete inletts under 2023. Även uppdateringen av arkivplanen är under beredning men ännu inte färdigställd. Systematiseringen av hur metadata tillgängliggörs fortsätter som en del i myndighetens kvalitetsarbete.

Myndigheten har publicerat statistik och utredningsrapporter inom samtliga tematiska områden i verksamhetsplanen. Antalet publiceringar utöver plan blev totalt tre fler, medan resultaten från två projekt offentliggjordes i januari 2024. Sammantaget har ÅSUB ordnat eller medverkat i 58 olika seminarietillfällen och externa presentationer.

Inom utrednings- och forskningsverksamheten efterfrågades ÅSUBs insatser inom ett par uppdrag som inte var kända då verksamhetsplanen utarbetades. Bland dessa uppdrag kan nämnas Ålands ekonomi under 2000-talet samt uppdraget för Sveriges generalkonsulat.

Efterfrågan på ÅSUBs tjänster har generellt varit hög under de senaste åren och behovet av kvalificerade utredare och analytiker är stigande. EU:s dataskyddsförordning har inneburit att ÅSUB fortlöpande sett över tekniska lösningar och processer. ÅSUB har fortsatt att uppgradera dataskyddet. Automatiseringsprocesserna har fortgått genom bland annat ökad tillämpning av R, genom ökad användning av registeruppgifter i produktionen samt ökad andel digitala svar från uppgiftslämnarna.

ÅSUB bedömer att rekryteringen av kvalificerade statistiker och ekonomiska analytiker fortsatt kommer att vara en riskfaktor eftersom efterfrågan av kompetensen stigit påtagligt inom det privata näringslivet på Åland.

Bilaga I: Direktion och personal under 2023

Direktionen

Veronica Thörnroos, lantråd, Ålands landskapsregering (ordförande)

Linnéa Johansson, avdelningschef, Ålands landskapsregering (vice ordförande)

Erik Brunström, kommundirektör, Finströms/Vårdö kommun

Edvard Johansson, professor, Åbo Akademi

Susanne Olofsson, verkställande direktör, Ålands näringsliv

Mikael Schöllin, avdelningschef, SCB

Henrika Österlund, hållbarhetskoordinator, Ålands landskapsregering

Personalen 2023 (under året)

Tove Fagerström, kommunikatör/biträdande statistiker till 30.9.2023

Katarina Fellman, direktör

Johan Flink, utredare

Kenth Häggblom, statistikchef

Jonas Karlsson, statistiker

Ester Laurell, extra utredare till 31.5.2023

Anna Lind Bengtsson, kommunikatör/biträdande statistiker från 1.12.2023

Gerd Lindqvist, statistiker

Robin Lähde, utredare

Sanna Roos, forskningschef

Elin Sagulin, statistiker

Fanny Skogster, bitr. utredare 14.9 – 15.10.2023

Jakob Sällström, statistiker

Maria Viktorsson, vik. utredare (69 %)

Bilaga II:

Övergripande målsättningar för ÅSUB

Enligt den lag som reglerar ÅSUBs verksamhet (ÅFS 93/116) ska landskapsregeringen, på förslag från direktionen, anta en övergripande målsättning för verksamheten. Syftet med de övergripande verksamhetsmålen är att säkra att de resurser som huvudmannen genom det fasta budgetanslaget tillför ÅSUB används på bästa möjliga sätt för de uppgifter som förutsätts av ÅSUB som officiell statistikmyndighet. Målsättningen bör också vara styrande för de forskningsuppdrag som ÅSUB tar sig an.

Övergripande mål och prioriteringar

För att uppnå visionen om ÅSUB ska följande målsättningar genomsyra verksamheten:

- ÅSUBs status som oberoende myndighet innebär att resultaten av verksamheten inte får styras av utomstående intressen
- Resultaten tillgängliggörs i sådan form att de är lätta att förstå och använda
- Produkterna tillgodoser användarnas och beställarnas kvalitetsbehov med beaktande av tillgängliga resurser
- Produktionen inom ÅSUB är relevant, aktuell och resultaten öppna för användarna
- Resultat och erfarenheter sprids inom och utanför det åländska samhället
- Det fasta anslaget i landskapets budget säkrar åtagandet som Ålands officiella statistikmyndighet
- ÅSUB är en attraktiv arbetsgivare som förmår dra till sig och behålla personal med hög kompetens
- Hållbarhetsperspektivet genomsyrar ÅSUBs verksamhet och produktion

Målsättningar för statistikproduktionen

I sin roll som officiell statistikmyndighet ska ÅSUB:

- vara den ledande och samordnande aktören i det åländska statistiksystemet
- upprätthålla och utveckla effektivitetsfrämjande kontaktnätverk med andra statistikmyndigheter inom och utanför Norden

Statistikproduktionen ska:

- vara effektiv
- omfatta såväl egenproducerade grunddata (register, insamlingar) som bearbetning och presentation av statistik där andra aktörer framställt basuppgifterna
- ge statistikerna möjlighet att kontinuerligt utveckla sin egen och ÅSUBs metod- och sakkompetens och följa utvecklingen i omvärlden för att kunna tillämpa de bäst lämpade metoderna vid insamling, bearbetning och förmedling av statistik.

Den åländska statistiken ska:

- belysa samhället på ett mångsidigt sätt inom huvudområdena befolkning, miljö, offentlig sektor, samhällsekonomi och näringsliv

- vara relevant, opartisk och hålla hög kvalitet (aktuell, tillgänglig, tillförlitlig och jämförbar).
- uppfylla de krav på offentlig statistik som ställs av FNs och EUs statistiksystem
- vara känd och komma till bred användning av olika målgrupper
- vara synlig och tillgänglig i det nordiska och internationella statistiksystemet

Målsättningar för analys- och forskningsverksamheten

ÅSUBs utredningsverksamhet ska:

- bidra till kunskap och kompetens samt till relevant beslutsunderlag för det åländska samhället och de åländska beslutsfattarna.
- ta tillvara de resultat och data som produceras inom ÅSUBs statistikverksamhet
- samordna, synliggöra och utveckla statistikresultaten genom att sätta dem i ett sammanhang inom ramen för olika utredningsprojekt
- sträva efter att medverka i och även ta ansvar för forskningsprojekt utanför Åland i syfte att stärka ÅSUBs långsiktiga kompetensutveckling samt synliggöra ÅSUB och Åland
- vila på vetenskaplig grund, tillämpa beprövade analysmetoder samt följa vedertagna forskningsetiska regler och rekommendationer
- kombinera god kännedom om åländsk samhällsutveckling med hög akademisk kompetens
- ge utredarna möjlighet att kontinuerligt utveckla sin metod- och sakkompetens för att kunna ge svar på aktuella frågeställningar inom samhällsanalys och ekonomisk utveckling.
- utveckla effektivitetsfrämjande kontaktnätverk med nyckelinstitutioner och -personer inom verksamhetsområdet inom och utanför Åland
- i syfte att säkra kvaliteten sträva efter att publicera resultat inom fora där de utsätts för vetenskaplig granskning

Bilaga III: Publicerat enligt plan och förverkligande 2023

Månad	Vekas	Publikation	Ämnesområde	Nummer	Publikationstyp	Punktighet i publicering - avser fördröjning
Januari	1	Arbetslöshetsituationen december 2022	Arbetsmarknad	AR2022:13	Statistikmeddelande	Enl. plan
	2	Konsumentprisindex december 2022	Konsumentprisindex	KO2022:12	Statistikmeddelande	Enl. plan
	3	Kommunernas och kommunalförbundens budgeter 2023	Offentlig ekonomi	OF2023:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
Februari	3	Inkvarteringsstatistik för hotell 2022	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	4	Trafikolyckor fjärde kvartalet 2022	Transport och kommunik.		Webbpublicering	Enl. plan
	5	Befolkningsrörelsen 2022, preliminära siffror	Befolkning		Webbpublicering	-1
	5	Inresande till Åland 2022	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	5	Arbetslöshetsituationen januari 2023	Arbetsmarknad	AR2023:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
	6	Konjunkturindikatorer 2022	Översikter och indikatorer	Ö2023:1	Översikter och indikatorer	Enl. plan
	7	Trafikolyckor 2021	Transport och kommunik.		Webbpublicering	Enl. plan
Mars	7	Inkvarteringsstatistik för hotell, januari 2023	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	8	Konsumentprisindex januari 2023	Konsumentprisindex	KO2023:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
	9	Korttidsövernattningar i hus, lägenheter och stugor 2018-2021	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	9	Motorfordon 2022	Transport och kommunik.		Webbpublicering	Enl. plan
	9	Arbetslöshetsituationen februari 2023	Arbetsmarknad	AR2023:2	Statistikmeddelande	Enl. plan
	10	Kulturella och kreativa näringar 2020	Översikter och indikatorer	Ö2023:2	Översikter och indikatorer	Enl. plan
	11	Avlagda examina 2022	Utbildning	UT2023:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
	11	Konsumentprisindex februari 2023	Konsumentprisindex	KO2023:2	Statistikmeddelande	Enl. plan
	11	Företagsstatistik 2022	Företag		Webbpublicering	Enl. plan
	11	Inkvarteringsstatistik för hotell, februari 2023	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	12	Sålda landbruksprodukter 2022	Jord- och skogsbruk, fiske		Webbpublicering	Enl. plan
	12	Aktiebostadsöverlåtelser 2022	Boende		Webbpublicering	Enl. plan
April	12	Fastighetsöverlåtelser 2022	Byggnad		Webbpublicering	Enl. plan
	13	Utbildning som inte leder till examen 2022	Utbildning		Webbpublicering	Enl. plan
	14	Turiststatistik 2022	Turism	TUS2023:1	Statistikrapport	Enl. plan
	14	Invånarantalet 31.12.2022	Befolkning		Webbpublicering	Enl. plan
	14	Arbetslöshetsituationen mars 2023	Arbetsmarknad	AR2023:3	Statistikmeddelande	Enl. plan
	15	Bakgrundsuppgifter om arbetslöshet 2022	Arbetsmarknad		Webbpublicering	Enl. plan
	15	Befolknings åldersstruktur 2022	Befolkning		Webbpublicering	-1
	15	Riksdagsvalet 2023	Vai	VA2023:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
	15	Studerande utanför Åland 2022	Utbildning		Webbpublicering	Enl. plan
	15	Konsumentprisindex mars 2023	Konsumentprisindex	KO2023:3	Statistikmeddelande	Enl. plan
	16	Inkvarteringsstatistik för hotell, mars 2023	Turism		Webbpublicering	-1
	17	Konjunkturläget våren 2023		R2023:1	Utredningsrapport	Enl. plan
	17	Invånarantalet i byar och stadsdelar 2022	Befolkning		Webbpublicering	Enl. plan
	17	Sjöfartsstatistik 2022	Sjöfart	SI2023:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
	17	Trafikolyckor första kvartalet 2023	Transport och kommunik.		Webbpublicering	Enl. plan
	18	Befolknings språk, födelseort och medborgarskap 2022	Befolkning		Webbpublicering	Enl. plan
Maj	18	Biblioteksverksamhet och bokproduktion 2022	Kultur		Webbpublicering	Enl. plan
	18	Arbetslöshetsituationen april 2023	Arbetsmarknad	AR2023:4	Statistikmeddelande	Enl. plan
	19	Befolkningsrörelsen första kvartalet 2023	Befolkning		Webbpublicering	Enl. plan
	19	Bokslutsstatistik för företag 2021	Företag	FO2023:1	Statistikmeddelande	-3
	20	Konsumentprisindex april 2023	Konsumentprisindex	KO2023:4	Statistikmeddelande	Enl. plan
	20	Inkvarteringsstatistik för hotell, april 2023	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	20	Koncernstatistik 2021	Företag		Webbpublicering	Enl. plan
	21	Verksamheten inom kommunernas socialvård 2022	Socialväsande		Webbpublicering	Enl. plan
	21	Hållbar utveckling 2023	Miljö och energi	Ö2023:3	Översikter och indikatorer	Enl. plan
	21	Läroplan 2023	Utbildning	UT2023:2	Statistikmeddelande	Enl. plan
	22	Arbetslöshetsituationen maj 2023	Arbetsmarknad	AR2023:5	Statistikmeddelande	Enl. plan
	22	Utrikeshandel med varor 2022	Handel	HA2023:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
	22	Befolkningsrörelsen 2022, slutliga siffror	Befolkning		Webbpublicering	Enl. plan
	23	Barnomsorgen 2022	Utbildning		Webbpublicering	Enl. plan
Juni	23	Förtroendevalda, jämställdhet och den politiska vardagen på Åland våren 2023**	Översikter och indikatorer	Ö2023:4	Översikter och indikatorer	Enl. plan
	24	Åland i siffror 2023 (tre språk)	Allmän		Fikts statistik	Enl. plan
	24	Inkvarteringsstatistik för hotell, maj 2023	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	24	Brott som kommit till myndigheternas kännedom 2022	Rättsväsande		Webbpublicering	Enl. plan
	24	Konsumentprisindex maj 2023	Konsumentprisindex	KO2023:5	Statistikmeddelande	Enl. plan
	24	Byggnad 2022	Byggnad	BY2023:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
	25	Kommunernas bokslut 2022, prelim. uppgifter	Offentlig ekonomi	OF2023:2	Statistikmeddelande	Enl. plan
	25	Arbetsmarknadsbarometern 2023*		R2023:2	Utredningsrapport	Enl. plan
	27	Arbetslöshetsituationen juni 2023*	Arbetsmarknad	AR2023:6	Statistikmeddelande	Enl. plan
	28	Konsumentprisindex juni 2023*	Konsumentprisindex	KO2023:6	Statistikmeddelande	Enl. plan
Juli	30	Trafikolyckor andra kvartalet 2023*	Transport och kommunik.		Webbpublicering	-6
	31	Arbetslöshetsituationen juli 2023*	Arbetsmarknad	AR2023:7	Statistikmeddelande	Enl. plan
	32	Befolkningsrörelsen andra kvartalet 2023*	Befolkning		Webbpublicering	Enl. plan
Augusti	33	Familjer och hushåll 2022	Befolkning	BE2023:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
	33	Konsumentprisindex juli 2023	Konsumentprisindex	KO2023:7	Statistikmeddelande	Enl. plan
	33	Inkvarteringsstatistik för hotell, juni 2023*	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	34	Besök och vårdagar inom hälso- och sjukvården 2022	Hälso- och sjukvård		Webbpublicering	Enl. plan
	34	Inkvarteringsstatistik för hotell, juli 2023	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	35	Flytningsrörelsen 2022	Befolkning		Webbpublicering	Enl. plan
	36	Arbetslöshetsituationen augusti 2023	Arbetsmarknad	AR2023:8	Statistikmeddelande	Enl. plan
September	37	Prisindex för den kommunala basservicen på Åland 2023***	Offentlig ekonomi	OF2023:3	Statistikmeddelande	-1
	37	Konsumentprisindex augusti 2023	Konsumentprisindex	KO2023:8	Statistikmeddelande	Enl. plan
	37	Inkvarteringsstatistik för hotell, augusti 2023	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	39	Statistisk årsbok för Åland 2023	Allmän		Årsbok	Enl. plan
	40	Ålänningarnas hälsa	Hälso- och sjukvård		Webbpublicering	Enl. plan

Månad	Vecka	Publikation	Ämnesområde	Nummer	Publikationstyp	Punktlighet i publicering - avser fördröjning
Oktober	40	Arbetslöshetsituationen september 2023	Arbetsmarknad	AR2023:9	Statistikmeddelande	Enl. plan
	40	Lagtingskandidaterna 2023	Val		Webbpublicering	Enl. plan
	41	ANDTS-vanor bland unga på Åland	Översikter och indikatorer	Ö2023:7	Översikter och indikatorer	-2
	41	Ekonomisk översikt hösten 2023	Översikter och indikatorer	Ö2023:5	Översikter och indikatorer	Enl. plan
	41	Ålands ekonomi under 2000-talet. Diskussion om den åländska ekonomins utveckling			Webbpublicering	Enl. plan
	41	Kandidaterna i kommunalvalet 2023	Val		Webbpublicering	Enl. plan
	41	Befolkningen 2022	Befolkning	BES2023:3	Statistikrapport	Enl. plan
	41	Konsumentprisindex september 2023	Konsumentprisindex	KO2023:9	Statistikmeddelande	Enl. plan
	42	Konsumentförtroende på Åland 2021-2023*	Översikter och indikatorer	Ö2023:6	Översikter och indikatorer	Enl. plan
	42	Lönestatistik för offentliga sektorn 2022	Löner	LOS2023:6	Statistikrapport	-6
	42	Kommunernas och kom. förbundens ekonomi och verksamhet 2022	Offentlig ekonomi	OFS2023:2	Statistikrapport	Enl. plan
	42	Inkvarteringsstatistik för hotell, september 2023	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	43	Den åländska offentliga sektorns konsoliderade resultaträkning	Offentlig ekonomi		Webbpublicering	Enl. plan
	43	Avfallsstatistik 2022	Miljö och energi	MIS2023:4	Statistikrapport	Enl. plan
	43	Grundskolan hösten 2023	Utbildning		Webbpublicering	Enl. plan
	43	Trafikolyckor tredje kvartalet 2023	Transport och kommunik.		Webbpublicering	Enl. plan
	43	Befolkningsrörelsen tredje kvartalet 2023	Befolkning		Webbpublicering	Enl. plan
	43	Statistik över gästhamnarna 2023	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
November	44	Arbetslöshetsituationen oktober 2023	Arbetsmarknad	AR2023:11	Statistikmeddelande	Enl. plan
	45	Högsångsstatistik över inkvarteringen 2023	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	45	Valdeltagande efter kön och kommun 2023	Val		Webbpublicering	Enl. plan
	46	Utbildning efter grundsk. samt vid Högskolan på Åland ht 2023	Utbildning	UT2023:3	Statistikmeddelande	Enl. plan
	46	Löner inom den privata sektorn 2022	Löner	LOS2023:5	Statistikrapport	Enl. plan
	46	Konsumentprisindex oktober 2023	Konsumentprisindex	KO2023:10	Statistikmeddelande	Enl. plan
	46	Inkvarteringsstatistik för hotell, oktober 2023	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	47	Sysselsatt arbetskraft 2021	Arbetsmarknad	AR2022:10	Statistikmeddelande	Enl. plan
	47	Kommunernas skattesatser 2024	Offentlig ekonomi		Webbpublicering	Enl. plan
	47	Lagtings- och kommunalvalet 2023	Val	VAS2023:7	Statistikrapport	Enl. plan
	48	Genomströmning på gymnasienivå och vidare studier 2005-2022	Utbildning		Webbpublicering	Enl. plan
December	49	Arbetslöshetsituationen november 2023	Arbetsmarknad	AR2023:12	Statistikmeddelande	Enl. plan
	49	Bostäder och boendeförhållanden 2022	Boende	BO2023:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
	49	Nationalräkenskapsdata 2021	Nationalräkenskaper	NA2023:1	Statistikmeddelande	Enl. plan
	50	Konsumentprisindex november 2023	Konsumentprisindex	KO2023:11	Statistikmeddelande	Enl. plan
	50	Inkvarteringsstatistik för hotell, november 2023	Turism		Webbpublicering	Enl. plan
	50	Valdeltagandet 2023	Val	VAS2023:8	Statistikrapport	Enl. plan
	51	Befolkningen efter huvudsaklig verksamhet 2022	Arbetsmarknad		Webbpublicering	Enl. plan
	51	Inkomstfördelning och välfärd 2023	Översikter och indikatorer	Ö2023:8	Översikter och indikatorer	Enl. plan
	51	Inkomster och skatter 2022	Inkomster och skatter		Webbpublicering	Enl. plan

Bilaga IV: Förvaltningsberättelse 2023

Ålands Statistik- och utredningsbyrå

Översikt

Myndigheten avger en separat verksamhetsberättelse med mer specifik uppföljning av verksamheten.

I Landskapslag (1993:116) om Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB) stadgas att ÅSUB är en oberoende myndighet vars uppgift är att verka som Ålands officiella statistikmyndighet och bedriva forsknings- och utredningsverksamhet. ÅSUB leds av en direktion som representerar sakkunniga, de som efterfrågar byråns tjänster samt uppgiftslämnare. Under verksamhetsåret har direktionen hållit tre möten.

Statistikproduktionen regleras i Statistiklag (1994:42) för landskapet Åland. ÅSUB utvecklar, framställer och sprider statistik samt samordnar statistikproduktionen och bidrar med statistik till internationella organisationer såsom det nordiska samarbetet och FN. Statistikframställningen har sin utgångspunkt i FN:s grundläggande principer för statistik och riktlinjer för europeisk statistik. Statistiken har en central roll inom en demokrati, som underlag för beslut, och stärker förtroendet för beslutsprocesserna. Utrednings- och forskningsverksamhetens övergripande mål är att bidra till kunskap och kompetens samt till relevant beslutsunderlag för det åländska samhället och de åländska beslutsfattarna.

Verksamhetsåret har präglats av fortsatt hög aktivitet och efterfrågan. De ekonomiska effekterna av Rysslands anfall mot Ukraina, stigande räntor, höga energipriser, hög inflation och flaskhalsar i leverantörskedjor har medfört behov av extra beslutsunderlag och analyser.

Verksamheten inom ÅSUB kräver gedigen metod- och databearbetningskunskap, varför kompetensinsatserna har fortsatt i enlighet med myndighetens kompetensutvecklingsprogram. Kompetensinsatserna följs upp årligen och har under året till betydande delar fokuserat på metodik och programvaror, databaser, kommunikation, nationalräkenskaper, demokrati och delaktighet, automatisering, AI, informationssäkerhet, kvalitetsarbete samt hållbarhetsarbete och delaktighet. ÅSUB erbjuder personalen friskvård i form av motions- och kulturaktiviteter samt förebyggande massage inom ramen för konceptet friskvård.ax och har uppmuntrat till förebyggande insatser.

Myndigheten har liksom tidigare klarat att hålla nettoanslaget, såväl övergripande kostnader som intäkter följer i stort budget.

Hållbarhetsstyrning

Landskapsregeringen fastställer de övergripande målen för ÅSUB. Bland dessa mål har tre särskild betydelse för landskapsregeringens prioriterade hållbarhetsfrågor. (1) ÅSUB:s status som oberoende myndighet innebär att resultaten av verksamheten inte får styras av utomstående intressen. (2) Produktionen inom ÅSUB är relevant, aktuell och resultaten öppna för användarna. (3) ÅSUB är en attraktiv arbetsgivare som förmår dra till sig och behålla personal med hög kompetens.

Målen förverkligas genom byråns verksamhetsprogram och årliga verksamhetsplaner som antas av direktionen. Verksamhetsprogrammet för åren 2020–2023 har lyft fram fem verksamhetsmål: (1) Målgrupperna är aktiva användare av ÅSUB:s fakta, (2) Ändamålsenlig och säker uppgiftsinsamling, (3) Effektiv och säker produktion, (4) Organisationen och samverkan med partners stöder ÅSUB:s utveckling, samt slutligen (5) Medarbetarnas kompetens utvecklar verksamheten för framtiden. För varje verksamhetsmål presenteras i verksamhetsprogrammet mätbara delmål som ska uppnås under perioden. I programmet fastslås även tre horisontella fokusområden varav två, genusperspektivet och hållbar utveckling, har särskild relevans för det långsiktiga hållbarhetsarbetet.

Hållbar utveckling och minimering av miljöpåverkan beaktas i ÅSUB:s dagliga verksamhet, hållbarhetsperspektivet synliggörs i alla projekt där perspektivet har relevans. ÅSUB:s främsta roll i hållbarhetsarbetet är att utveckla och presentera oberoende statistik, indikatorer och studier som underlag för beslut, debatt och forskning. Verksamheten bidrar därmed till utvecklingsmål 2 i Utvecklings- och hållbarhetsagendan. Den löpande statistikproduktionen inbegriper fakta inom många hållbarhetsområden, bland annat arbetsmarknad, utbildning, inkomster, konsumtion, miljö, primärproduktion, befolkningsrörelse och jämställdhet. ÅSUB tillämpar en systematisk modell för uppdatering och rapportering av de huvudindikatorer för landskapets Utvecklings- och hållbarhetsagenda som ÅSUB ansvarar för. Temaområdet Hållbar utveckling på webbplatsen med bland annat sammanställning över FN:s fastställda indikatorer för de 17 globala målen för hållbar utveckling uppdaterades under året och utvecklingen av nyckelindikatorer belystes i översikten Hållbar utveckling år 2023.

Flera studier och utredningar som stöder hållbarhetsarbetet har gjorts under året. En fördjupad analys av hushållens förtroende och deras upplevda ekonomiska ställning genomfördes under sommaren. I början av hösten, genomfördes en undersökning om ANDTS-vanor (alkohol, narkotika, doping, tobaksprodukter och spelande) bland elever i årskurserna 7–9 i grundskolorna och studerande på årskurs I och II i gymnasiet på uppdrag av Folkhälsan på Åland. Under hösten gjordes en ny studie av de ekonomiskt mest utsatta på Åland som publicerades i januari 2024. På hösten genomfördes också medborgarundersökningar i de kommuner som valde att medverka, som ett led i att öka delaktigheten och skapa ett uppdaterat underlag för kommunernas nyvalda beslutsfattare. Hållbara arbetsmarknadsperspektiv har studerats i den årliga arbetsmarknadsbarometern samt i det nystartade forskningsprojektet *Sustainable Nordic Remote Labour Markets* (finansieras av NordForsk) och flyttningsrörelsen har kartlagts bland annat i rapporten *Befolkningen 2022* (studierna stöder hållbarhetsagendan, mål 1, 2, 5 och 7).

Inför lagtings- och kommunalvalen genomfördes under våren en studie om jämställdhet och den politiska vardagen för förtroendevalda på Åland. En annan översikt belyste utvecklingen av inkomstfördelningen och välfärden på Åland (stöder hållbarhetsagendan, mål 1 och 2).

Uppföljning

Ekonomi

Med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, tillämpar ÅSUB nettoanslag vid budgeteringen. Resultaträkningen för år 2023 visar att ÅSUB:s samlade budgetomslutning uppgick till -967.188 euro (-957.658 euro 2022) och verksamhetsbidraget till -683.827 euro (-661.817 euro 2022). De externa projekt- och försäljningsintäkterna uppgick sammantaget till 283.361 euro (295.841 euro 2022). Nettokostnaderna eller verksamhetsbidraget stannade på 13.173 euro lägre än budgeterat. Myndighetens självförsörjningsgrad uppgick till 29,3 procent (30,9 procent 2022)

Det nordiska forskningsprojektet om hållbara arbetsmarknader som ÅSUB medverkar i har varit något försenat i starten, varför inkomsterna influtit med viss fördröjning. Under året gjordes en större förnyelse av webbplatsen för att öka användarvänligheten. Processerna för hantering av enkäter och formulär automatiserades vilket syns under posten inköp av tjänster. Tjänsten kommunikatör/biträdande statistiker samt en tillfällig befattning var obesatt under slutet av året.

Målsättningar

Genomförandegraden av den planerade verksamheten är fortsatt god trots visst merarbete på grund av den ekonomiska situationen. Större projekt och aktiviteter har huvudsakligen kunnat genomföras enligt plan. ÅSUB har publicerat statistik- och utredningsrapporter inom samtliga tematiska områden i planen. Antalet färdigställda produkter och projekt är i linje med planen för året.

Webbplatsen www.asub.ax är ÅSUB:s främsta plattform för förmedling av den officiella statistiken, utrednings- och forskningsverksamhetens resultat samt för indikatorer. Ett mål är att webbplatsen ska vara ett aktivt arbetsverktyg med fakta som är lätta att förstå och använda för externa användare inom alla målgrupper. Webbplatsens funktionalitet utvecklades under året med ett nytt slag av informativa statistiksidor och antalet interaktiva grafer utökades för att förmedla den senaste statistiken på ett sätt som är lätt att följa och förstå.

Statistik- och utredningsrapporterna publiceras i två serier, ÅSUB Statistik respektive ÅSUB Rapport. Därtill finns serien Statistiska meddelanden, serien Översikter och indikatorer samt webbpubliceringar utan någon specifik pdf-publikation men med databaser anslutna till datamaterialet och nyheten. Publiceringarna i form av webbpubliceringar har ökat och uppgick år 2023 till 56 offentliggöranden. Förutom dessa gav ÅSUB ut 61 olika publikationer under året, vilket ger en samlad volym på 117 publiceringar. Därtill upprätthåller ÅSUB användarvänliga databastabeller på webbplatsen. Databastabellerna har utökats och uppgick till 483 vid årets slut. ÅSUB har generellt utvecklat publiceringarna mot flera webbpubliceringar med tillhörande databastabeller medan antalet pdf-publikationer har minskat i antal. Punktligheten i publiceringarna steg från året innan, 93 procent av offentliggörandena höll planenlig publiceringstid under året. De främsta orsakerna till förseningarna är fördröjningar i dataleveranser och uppgifter från uppgiftslämnarna. ÅSUB har under året även fortsatt att tillhandahålla uppgifter om Åland till den nordiska statistikdatabasen.

ÅSUB:s personal har sammantaget medverkat i eller arrangerat 58 externa seminarietillfällen och olika presentationer av resultat och statistik.

Nyckeltal

Översikt över ÅSUB:s produktion	ÅSUB generellt	Statistik	Utredningar	Totalt
Rapporter		8	2	10
Statistikmeddelanden		39		39
Översikter och indikatorer	8			8
Webbpubliceringar		55	1	56
Övrigt	2	2		4
Publiceringar, totalt	10	104	3	117
Databastabeller		302	181	483

Väsentliga förändringar

Efterfrågan på ÅSUB:s tjänster har generellt varit hög under de senaste åren och behovet av kvalificerade utredare och analytiker är därmed stigande. EU:s dataskyddsförordning har inneburit att ÅSUB fortlöpande sett över tekniska lösningar och processer. ÅSUB har fortsatt att uppgradera dataskyddet och informationen om dataskyddet har utvecklats.

Under året användes Inkomstregistret som en av källorna vid produktionen av den privata sektorns lönestatistik. Det nya kommuninformationsprogrammet tillämpades under året för andra gången vid framställningen av kommunernas ekonomistatistik. Den nya rapporteringsmodellen som fortsatt har medfört visst merarbete, är ett led i att öka automatiseringen i produktionen av och jämförbarheten i statistiken på sikt. Automatiseringsprocesserna har även i övrigt fortgått genom bland annat ökad tillämpning av R (programspråk för statistiska beräkningar), genom ökad användning av registeruppgifter i produktionen samt ökad andel digitala svar från uppgiftslämnarna.

Risker och osäkerhetsfaktorer

En uppföljande riskkartläggning av ÅSUB:s IT-system och processer genomfördes i samverkan med Åda Ab för att säkerställa att planerade åtgärder förs framåt. E-tjänstverktyget för formulär och säker uppgiftsinlämning erbjuds inom alla personuppgiftsinsamlingar där utdrag inte görs direkt från register eller system. ÅSUB tillämpar också en mall för systematisk konsekvensbedömning i de fall då myndigheten behandlar känsliga data. I syfte höja kredibiliteten för webbplatsen asub.ax implementerades under året DKIM (autentiseringsmetod för e-post) för ÅSUB:s domän.

Produktionen av varuhandelsstatistiken har försvårats av att uppgifter om skattegränshandeln mellan Åland och Finland inte har gått att få fram till följd av en större omstrukturering inom skatteuppbörden i riket. Bristerna har i samråd med tullens statistikenhet nu åtgärdas så att uppgifter borde kunna gå att exportera ur systemen från och med skatteåret 2024.

ÅSUB bedömer att rekryteringen av kvalificerade statistiker och ekonomiska analytiker fortsatt kommer att vara en riskfaktor framöver eftersom efterfrågan av kompetensen

stigit påtagligt inom det privata näringslivet på Åland.

Redogörelse för den interna kontrollen

De europeiska riktlinjerna för officiell statistik som refereras i EU-förordning, liksom FN:s principer för officiell statistik har varit utgångspunkter för det fortgående kvalitetsarbetet som syftar till hög effektivitet samt relevant, opartisk och aktuell statistik. Därutöver regleras verksamheten specifikt främst av lagen om ÅSUB, statistiklag för Åland samt EU:s allmänna dataskyddsförordning. Arbetsordningen som direktionen uppdaterat och fastställt anger ansvarsfördelningen och beslutsnivåerna mellan befattningarna och funktionerna inom myndigheten.

Upprätthållandet av manualer för varje produktionsprocess har varit fortsatt prioriterat. Varje statistik- och verksamhetsområde har en ansvarig samt en ersättare för att säkerställa produktionen och kvaliteten även vid den ordinarie personalens frånvaro. Vid prioritering mellan uppdrag tillämpas verksamhetsplanen och uppdragspolicyn som direktionen beslutat om.

Direktören följer upp ekonomin månatligen för att säkerställa att budgeten inte överskrids och att inkomsterna flyter in enligt fakturering. Direktionen behandlar budgetuppföljning med avvikelser samt information om publiceringar, projektaktivitet och andra aktuella händelser vid varje möte. ÅSUB har säkerställt att myndigheten alltid använder fyra ögon-principen vid tillämpningen av landskapsförvaltningens ekonomimodell, vid fakturahantering, kreditkortsfakturor och tjänsteresor. För varje roll finns en ersättare. Upphandling av IT-utrustning och -tjänster sker i samverkan med Åda ab alltid då det är möjligt och följer det IT-program som myndigheten årligen uppdaterar. Fakturering av ÅSUB:s uppdragsgivare sker i enlighet med leverans och avtal.

Ålands statistik- och utredningsbyrå, ÅSUB, är en oberoende institution vars främsta uppgifter är att verka som Ålands officiella statistikmyndighet och bedriva forskning och utredningsverksamhet. ÅSUB producerar aktuell statistik inom ett stort antal områden. Inom forskningen och utredningsverksamheten är det samhällsekonomiska området centralt men verksamheten omfattar även många andra relevanta samhällsfrågor.

All statistik, alla rapporter och annat kunskapsunderlag publiceras på ÅSUB:s webbplats www.asub.ax.

Tel. +358 18 25490
info@asub.ax | www.asub.ax
PB 1187 | AX-22 111 Mariehamn